

Súd: Krajský súd Nitra  
Spisová značka: 25CoP/16/2020  
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4416201975  
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 07. 2020  
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Soňa Vacková  
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2020:4416201975.2

## ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Nitre v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Sone Vackovej a členiek senátu JUDr. Lýdie Gálisovej a JUDr. Márie Malíkovej v právnej veci navrhovateľa - osoby, o ktorej spôsobilosti sa koná: I. O., nar. XX.XX.XXXX, bydlisko XXX XX O. XX, zastúpeného: Advokátska kancelária JUDr. CIMRÁK s.r.o., so sídlom Štefánikova 7, 949 01 Nitra, zastúpeného opatrovníčkou: A. S., nar. XX.XX.XXXX, bydlisko L. XX O. XXX, zastúpenej: JUDr. Ladislav Krčmárik, advokát so sídlom Smetanova 365/1, 949 01 Nitra, za účasti prokurátorky Krajskej prokuratúry Nitra, o navrátenie spôsobilosti na právne úkony osobe obmedzenej v spôsobilosti na právne úkony, o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Okresného súdu Nové Zámky zo dňa 11. októbra 2019 č.k. 11Ps/4/2016-309, takto

### rozhodol:

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie **p o t v r d z u j e .**

Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

### odôvodnenie:

1.1. V predmetnej veci navrhovateľ návrhom podaným dňa 08.02.2016 podal návrh na začatie konania o navrátenie jeho spôsobilosti na právne úkony. Dôvodil, že žije s priateľkou, s ktorou si chce založiť rodinu a na novej adrese je prihlásený od 27.01.2016. Tvrdil, že dôvody, ktoré viedli k obmedzeniu jeho spôsobilosti na právne úkony odpadli. Navyše jeho obmedzenie v spôsobilosti na právne úkony nebolo konajúcim súdom dostatočne starostlivo zvážené a v rozsudku nie je doložené žiadnymi argumentmi.

1.2. Súd prvej inštancie v poradí prvým rozsudkom návrh zamietol a zároveň rozhodol, že navrhovateľ nemá právo podať návrh na vrátenie spôsobilosti na právne úkony po dobu 6 mesiacov od právoplatnosti tohto rozsudku. O trovách dokazovania rozhodol tak, že ich hradí štát. O trovách konania rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá na ne nárok.

1.3. Na odvolanie navrhovateľa Krajský súd v Nitre uznesením zo dňa 6. júna 2018 č.k. 25CoP/12/2018-221 rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. V odôvodnení svojho uznesenia uviedol, že súd prvej inštancie nedostatočne zistil skutočný stav a uviedol, v akom smere má dokazovanie doplniť.

2.1. Súd prvej inštancie v poradí druhým rozsudkom zmenil rozsudok Okresného súdu Nové Zámky č.k. 14Ps/6/2014-34 zo dňa 23.04.2015 v spojitosti s opravným uznesením Okresného súdu Nové Zámky č.k. 14Ps/6/2014-83 zo dňa 22.10.2015 tak, že obmedzil I. O., nar. XX.XX.XXXX, bytom O. XX, v spôsobilosti na právne úkony tak, že menovaný nie je spôsobilý nakladať s nehnuteľným majetkom a nie je spôsobilý nakladať s finančnými prostriedkami prevyšujúcimi 1.000 eur mesačne. I. O., ustanovil opatrovníčku A. S., nar. XX.X.XXXX, bytom O. XXX, s tým, že je oprávnená a povinná zastupovať opatrovanca v rozsahu jeho obmedzenia spôsobilosti na právne úkony a je povinná raz ročne ku dňu 31.12. predložiť súdu vyúčtovanie o správe majetku opatrovanca. Rozhodol, že trovy dokazovania platí štát. Vyslovil,

že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania. Svoje rozhodnutie právne zdôvodnil ustanoveniami § 233 ods. 2, § 247 od. 2 Civilného mimosporového poriadku.

2.2. Vykonaným dokazovaním mal preukázané, že návrh navrhovateľa je čiastočne dôvodný. Zistil, že navrhovateľovi zabezpečovali starostlivosť od dvanástich rokov B. S. a jeho manželka (opatrovníčka navrhovateľa). Navrhovateľ predal nehnuteľnosti Q., peniaze za predaj predmetných nehnuteľností, sú u Q. v trezore, pričom navrhovateľ nevedel uviesť koľko, ani koľko presne z nich dostal. Predaj pôdy je v riešení na tunajšom súde a tiež v trestnom konaní. V súčasnosti navrhovateľ žije s priateľkou J. G. v spoločnej domácnosti u jej rodičov štyri roky. J. ani jej rodičia nemali vedomosť koľko navrhovateľ zarába, ani v akom rozsahu je obmedzený v spôsobilosti na právne úkony, ani či má majetok ani o nehnuteľnostiach, ani o peniazoch, ktoré by mal mať uložené v trezore. Navrhovateľ naďalej trpí duševnou chorobou - ľahká duševná zaostalosť, ktorá nie je len prechodná a trpí aj zmiešanou poruchou osobnosti. Nie je spôsobilý vykonávať majetkoprávne úkony a finančné úkony z hľadiska psychiatrického. Nie je možné ani očakávať zlepšenie jeho zdravotného stavu. Hoci znalec odporučil prinavrátanie spôsobilosti na právne úkony z hľadiska psychiatrického, uviedol aj, že u navrhovateľa naďalej môžu pretrvávať problémy s hospodárením s vyššími finančnými čiastkami, a že navrhovateľ naďalej trpí duševnou poruchou, ale sa nelieči a nie je v evidencii žiadnej psychiatrickej ambulancie. Navyše znalec pri doplnku k znaleckému posudku I. O. ani nevyšetřil a vychádzal len z výpovedí účastníkov a svedka na pojednávaní.

2.3. Súd prvej inštancie v priebehu konania niekoľkokrát podrobne vypočul I. O.. Z jeho výpovedí mal preukázanú duševnú poruchu a taktiež absolútnu neznalosť hodnoty finančných prostriedkov, keďže nevedel koľko má peňazí uložených u pána Q., nevedel aká je to hodnota, čo si za to môže alebo by si mohol kúpiť, a nevedel ani koľko minul. Konštatoval, že znalecký posudok je len jedným z dôkazov, a všetky dôkazy v konaní je potrebné vyhodnotiť vo vzájomnej súvislosti a každý jednotlivito. Konštatoval, že napriek záverom znalca, z vykonaného dokazovania jednoznačne vyplýva, že navrhovateľ hodnotu peňazí nepozná a je ľahko manipulovateľný.

2.4. Preto neprinavrátal navrhovateľovi spôsobilosť v plnom rozsahu, ale ponechal obmedzenie v spôsobilosti na právne úkony v rozsahu nakladania s nehnuteľným majetkom a nakladania s finančnými prostriedkami prevyšujúcimi 1.000 eur mesačne. Navrhovateľ sa v tomto prípade môže zamestnať a zarobiť aspoň minimálnu mzdu v zmysle zákona. Argumentáciu, že od posledného predaja nehnuteľností - teda poľnohospodárskej pôdy, nikdy predtým ani nikdy potom k takémuto prípadu nedošlo hodnotil ako krátkozrakú, pretože navrhovateľ nikdy predtým ani potom žiadne nehnuteľnosti nevlastnil. Je však možnosť do budúcnosti, že nehnuteľný majetok bude vlastniť a je na jeho ochranu, aby k podobnému prípadu, teda k podvodu na jeho osobe nedošlo. V záujme navrhovateľa, vzhľadom na jeho limitovanú schopnosť nakladať s finančnými prostriedkami vysokej hodnoty, rádovo od 1.000 eur, tak ako to uviedol aj znalec, čo je dôsledok jeho duševnej poruchy, ktorá sa nedá liečiť ani vyliečiť, ponechal obmedzenie v spôsobilosti na právne úkony. Uzavrel, že rozsah obmedzenia v spôsobilosti na právne úkony, ako bol vymedzený v rozsudku je na ochranu navrhovateľa a v jeho najlepšom záujme.

2.5. Zároveň ustanovil I. O., v rozsahu jeho obmedzenia spôsobilosti na právne úkony opatrovníčku, A. S.. Uviedol, že z doterajšej činnosti opatrovníčky nemal preukázané žiadne pochybenia v opatrovníctve, opatrovníčka zasielala súdu správy o majetku, založila opatrovancovi aj účet, na zasielanie mzdy. Opatrovanec nemusí bývať v spoločnej domácnosti s opatrovníčkou. Vzťah medzi opatrovníčkou a opatrovancom nie je narušený v takom rozsahu, aby opatrovníčka nemohla vykonávať svoju funkciu opatrovníka naďalej.

2.6. O trovách dokazovania rozhodol podľa § 52 a § 251 Civilného mimosporového poriadku.

3.1. Navrhovateľ ako ten, o koho spôsobilosti sa koná, podal v zákonnej lehote odvolanie a žiadal, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a zrušil aj rozsudok Okresného súdu Nové Zámky zo dňa 23.04.2015 č.k. 14Ps/6/2014-34 s tým, že mu spôsobilosť na právne úkony prinavrátí v plnom rozsahu. Dôvodil ustanoveniami § 62 ods. 1 Civilného mimosporového poriadku a § 365 ods. 1 písm. b), d), e), f), H Civilného sporového poriadku:

- súd nesprávne a neúplne zistil skutočný stav veci,
- súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- súd prvej inštancie nevykonával navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

3.2. Tvrdil, že rozsudok je značne zjednodušený a nepreskúmateľný. Súd prvej inštancie sa riadil domnienkami založenými na tvrdeniach opatrovníčky, nezaoberal sa jej záujmami a nevzal do úvahy ich kolíziu so záujmami opatrovanca. Takmer vôbec sa nezaoberal žiadosťou o zmenu opatrovníčky. Navyše nevykonával navrhnutý dôkaz, pričom tento postup nezdôvodnil a tiež nevykonával dôkaz stanovisko obce O. o navrhovateľovi, ktorý spomenul v rozsudku.

3.3. Tvrdil, že dôvodom pre obmedzenie spôsobilosti na právne úkony nemôžu byť pochybnosti o finančnej gramotnosti. Navyše pre obmedzenie spôsobilosti na právne úkony podľa § 10 ods. 2 Občianskeho zákonníka nepostačuje ani skutočnosť, že osoba trpí duševnou poruchou, nakoľko táto jej nemusí brániť vo vykonávaní právnych úkonov. Poukázal na posudok znalca a tvrdil, že hovoril jasne v prospech navrátenia spôsobilosti na právne úkony v plnom rozsahu. Hoci znalecký posudok je len jedným zo spôsobov dokazovania a súd je oprávnený hodnotiť ho s ohľadom na iné získané dôkazy, závery znaleckého posudku nespádajú pod zásady používané pri hodnotení dôkazov. Poukázal na rozhodnutia Ústavného súdu ČR sp.zn. I. ÚS 557/09 a Najvyššieho súdu ČR sp.zn. 22 Cdo 1561/2010.

3.4. Namietal, že z jeho výsluchu nevyplýva, že by nemal vedieť hospodáriť s peniazmi a že by si nebol vedomý ich hodnoty. Nemôže to preukázať, lebo doteraz mu nebolo umožnené s peniazmi riadne nakladať. Peniaze, ktoré zarobí si vie riadne rozdeliť a kúpiť čo potrebuje. Namietal voči záveru súdu prvej inštancie, podľa ktorého prevod nehnuteľností na pána Q. bol podvod, keďže to nebolo preukázané. Nevýhodnosť tohto prevodu bola len tvrdením opatrovateľky a jej záujmu na peniazoch za predmetné nehnuteľnosti. Pokiaľ by aj bolo pravdivé, nebolo by rozhodujúce pre obmedzenie spôsobilosti na právne úkony.

3.5. Tvrdil, že z vykonaného dokazovania je evidentné, že má dlhodobu osobnú nezhody s opatrovníčkou, ktoré vyvrcholili do takých osobných animozít, že vzájomne na seba podávajú trestné oznámenia, nestretávajú sa už 4 roky, ani nemá záujem sa s ňou stretávať, lebo jej prítomnosť na neho po tom všetkom pôsobí nepríjemne. Žiadal zmenu opatrovníka, pričom navrhoval svoju priateľku. Súd prvej inštancie tejto žiadosti nevyhovel, ustanovil tú istú opatrovníčku dôvodiac, že opatrovníčka si plní povinnosti zo zákona a rozhodnutia súdu. Namietal, že takýto prílišný formalizmus je v zjavnom rozpore s účelom inštitútu opatrovania, nakoľko tento vzťah je vzťahom dvoch osôb, kde jedna má cítiť možnú oporu a dôveru a druhá má záujme pomôcť, čo v tomto prípade očividne neplatí. Poukázal na nález Ústavného súdu ČR.

3.6. Namietal, že neboli vykonané navrhované dôkazy, konkrétne stanovisko obce O., o ktorom sa dozvedel až z rozsudku. Keďže súd prvej inštancie so stanovisko obce pracoval, ale tento dôkaz na pojednávaní nevykonával, zasiahol do jeho procesných práv, čím porušil jeho právo na spravodlivý proces. Navyše navrhol vykonať dokazovanie výsluchom starostu obce O., ktorý súd prvej inštancie nevykonával ani sa týmto návrhom ďalej nezaoberal.

4.1. K odvolaniu navrhovateľa sa písomne vyjadrili účastníci konania opatrovníčka navrhovateľa a prokurátorka Okresnej prokuratúry Nové Zámky.

4.2. Opatrovníčka vo vyjadrení uviedla, že súd prvej inštancie vykonával dokazovanie v intenciách rozhodnutia Krajského súdu v Nitre a vzhľadom na vykonané dokazovanie správne vyhodnotil skutkový stav. Rozhodnutia, na ktoré navrhovateľ poukázal boli založené na iných skutkových okolnostiach. V konaní nebolo preukázané, že opatrovníčka konala v rozpore so záujmami navrhovateľa, naopak vďaka opatrovníčke a jej manželovi navrhovateľ nadobudol nehnuteľnosti v hodnote niekoľko tisíc eur, ktoré predal a ani nevie za koľko, pričom peniaze z predaja má uložené u pána Q., ktorý ich nezaslal na účet navrhovateľa zriadený opatrovníčkou, napriek tomu, že na to bol listom upovedomený. Bolo preukázané, že navrhovateľ nepozná hodnotu peňazí. Mohlo by ísť o trestný čin podvodu a prebieha aj konanie o neplatnosť uvedeného právneho úkonu, kde žalovaným je pán Q., ktoré je prerušené do právoplatnosti tohto konania. Poukázala na vyjadrenia navrhovateľa ohľadne financií a výsluch znalca, čím bolo preukázané, že navrhovateľ si nevie uvedomiť cenu svojej práce a hodnotu peňazí. Obmedzenie navrhovateľovi nebráni sa riadne zamestnať a uzavrieť manželstvo. Tvrdila, že sa s navrhovateľom priebežne stretáva, je jej snahou, aby nedochádzalo k jeho zneužívaniu, trápi ju, že mu neplatia riadnu mzdu a je využívaný na prácu za sumu nižšiu ako je minimálna mzda, múku a vajíčka. Má ho rada, ako vlastného syna.

4.3. S vyjadrením prokurátorky Okresnej prokuratúry Nové Zámky sa stotožnila.

4.4. Prokurátorka Okresnej prokuratúry Nové Zámky vo vyjadrení k odvolaniu uviedla, že s argumentáciou odvolateľa sa nestotožňuje, nepovažuje ju za relevantnú vo vzťahu k posúdeniu a rozhodnutiu v danej veci, ktoré považuje sa správne a odôvodnené. Vykonaným dokazovaním nebola preukázaná zmena na strane navrhovateľa, ktorá by odôvodnila navrátenie jeho spôsobilosti na právne úkony v plnom rozsahu. Súd prvej inštancie doplnil dokazovanie v súlade s rozhodnutím odvolacieho

súdu. Zo záverov dopracovania znaleckého posudku a výpovede znalca vyplynulo, že oblasťou, v ktorej sa prejavujú dôsledky duševnej poruchy v podobe limitovaných schopností, nakladanie s majetkom, s finančnými prostriedkami vyššej hodnoty. Uvedeným záverom zodpovedajú ďalšie vykonané dôkazy. Navrhovateľ výrazne preferuje konkrétne osoby, ktoré majú saturovať jeho materiálne potreby, vo vzťahu ku ktorým nepresadzuje svoje reálne a oprávneného nároky. Opatrovníčku odmieta, hoci jej oprávnenie nakladať s jeho majetkom je limitované a je povinná tento spravovať len v určenom rozsahu a v súlade s jeho záujmami, a disponovať s ním nad rámec bežného nakladania len s predchádzajúcim súhlasom súdu. V konaní neboli zistené žiadne skutočnosti, pre ktoré by opatrovníčka nebola schopná vykonávať funkciu. Obmedzenie v spôsobilosti na právne úkony navrhovateľa nemá za následok, že si nemôže nájsť prácu, oženiť sa, zariadiť si život a rodinu, podľa svojej vôle, keďže ide o úkony, v prípade ktorých nebola jeho spôsobilosť obmedzená. Navrhla, aby odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie ako vecne správne potvrdil.

4.5. S vyjadrením opatrovníčky sa stotožnila.

5. Navrhovateľ vo vyjadrení k vyjadreniu opatrovníčky a prokurátorky Okresnej prokuratúry Nové Zámky, zopakoval svoju argumentáciu z priebehu konania a poukázal na podané odvolanie, osobitne v časti týkajúcej sa jeho vzťahu k ustanovenej opatrovníčke, v ktorom absentuje dôvera. Svedčia o tom vzájomné trestné oznámenia a žaloby. Žiadal, aby odvolací súd odvolaniu v plnom rozsahu vyhovel.

6. Krajský súd v Nitre ako súd odvolací (§ 34 CSP) po zistení, že odvolanie bolo podané účastníkom konania v zákonom stanovenej lehote na podanie odvolania (§ 359 a § 362 ods. 1 CSP) a zistení, že spĺňa náležitosti § 363 CSP, neviazaný rozsahom odvolania (§ 65 CMP), neviazaný dôvodmi odvolania (§ 66 CMP), prejednal odvolanie navrhovateľ bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP), s verejným vyhlásením rozhodnutia (§ 219 ods. 3 CSP), pretože nepovažoval za potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie (§ 68 CMP). Dospel k záveru, že odvolanie nie dôvodné, preto napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 387 ods. 1 CSP ako vecne správny potvrdil.

7. Konanie o spôsobilosti na právne úkony je upravené v Civilnom mimosporovom poriadku v ustanoveniach § 231 až § 251. Podľa § 2 ods. 1 CMP na konanie podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak.

8. Podľa § 387 ods. 1 CSP odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

9.1. Navrhovateľ v odvolaní namietal vady konania spočívajúce v nesprávnom procesnom postupe, ktorý mu znemožnil, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces a inú vadu konania, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Tvrdil, že súd prvej inštancie nevykonal navrhnutý dôkaz výsluchom starostu obce O., pričom tento postup nezodôvodnil, a tiež nevykonal dôkaz - stanovisko obce O. o navrhovateľovi, ktorý spomenul v rozsudku, ďalej, že rozsudok je značne zjednodušený a nepreskúmateľný. Odvolací súd preto najprv skúmal, či súd prvej inštancie konanie nezaťažil namietanými vadami.

9.2. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb v konaní pred súdom užívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Súčasťou tohto práva je realizácia procesných práv, ktoré strane sporu priznáva Civilný sporový poriadok. Hoci porušenie ktoréhokoľvek čiastkového práva strany sporu predstavuje pochybenie súdu, o naplnenie tohto odvolacieho dôvodu pôjde vtedy, keď postup súdu znemožňuje realizáciu procesných práv strany sporu dosiahne takú mieru, ktorá odôvodňuje záver, že v konaní došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

9.3. Z obsahu spisu vyplýva, že súd prvej inštancie žiadal obec O. o zaslanie správy o povesti navrhovateľa. Dňa 26.10.2018 bola súdu doručená mailová správa obce O. (č.l. 240), podľa ktorej je navrhovateľ slobodný, do obce sa prisťahoval v roku 2016. Býva so svojou priateľkou u jej rodičov v rodinnom dome. Pracuje u súkromného podnikateľa. Je skromný, aktívne sa zapája do dobrovoľných činností obce. Na jeho správanie v mieste bydliska ani v obci neboli žiadne sťažnosti. Súd prvej inštancie predmetnú správu nedoručil účastníkom konania ani jej obsah neoboznámil na pojednávaní. Takýto procesný postup súdu prvej inštancie je potrebné považovať chybný. Podľa názoru odvolacieho súdu však vzhľadom na obsah tejto správy, ktorá navrhovateľa opisuje v plnej miere pozitívne, nemohol mať navrhovateľ voči nej žiadne výhrady. Navyše, hoci predmetná správa bola v napadnutom rozsudku citovaná, súd prvej inštancie z nej pri rozhodovaní nevychádzal, ani o ňu neoprel svoje závery. Na

základe uvedeného dospel odvolací súd k záveru, že toto pochybenie súdu prvej inštancie nedosiahlo takú intenzitu, ktorá by odôvodňovala záver, že v konaní došlo k porušeniu práva navrhovateľa na spravodlivý proces.

9.4. Ďalej z obsahu spisu vyplýva, že právny zástupca navrhovateľa na pojednávaní dňa 30.04.2019 navrhol doplniť dokazovanie vypočutím starostu obce O. za účelom zistenia správania sa navrhovateľa v obci. Súd prvej inštancie na závere pojednávania zaprotokoloval, že vykonanie tohto dôkazu zväží, dôkaz však nevykonal, pričom navrhovateľ v odvolaní namietal že tento postup nezdôvodnil, preto porušil jeho právo na spravodlivý proces. S touto námietkou sa odvolací súd nestotožnil. Podľa čl. 6 CMP v nesporovom konaní, ktoré ovláda vyšetrovací princíp, súd preberá procesnú aktivitu a je povinný vykonať aj také dôkazy, ktoré účastníci nenavrhlí za účelom zistenia skutočného stavu veci. Aj v nesporovom konaní však platí, že dôkazy sú oprávnení navrhovať aj účastníci, avšak o tom, ktorý navrhnutý dôkaz bude vykonaný rozhoduje len súd (185 ods. 1 CSP). Pokiaľ súd prvej inštancie nepovažoval za potrebné vykonať dôkaz výsluchom starostu obce O., nemusel tak urobiť a mal by na pojednávaní uviesť, že tento dôkaz nevykoná. Nebol však povinný svoj postup zdôvodňovať v rozsudku. Odvolací súd nezistil procesný postup súdu prvej inštancie, ktorým by bolo navrhovateľovi znemožnené, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces (§ 365 ods. 1 písm. b) CSP).

9.5. Navrhovateľ v odvolaní namietal, že rozsudok je značne zjednodušený a nepreskúmateľný, teda inú vadu konania, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 365 ods. 1 písm. d) CSP). Vada konania vymedzená v uvedenom ustanovení je vo svojej podstate tiež porušením základného práva účastníka súdneho konania na spravodlivý proces, ktoré právo zaručuje v podmienkach právneho poriadku Slovenskej republiky okrem zákonov aj článok 46 a nasl. Ústavy SR a článok 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (Oznámenie Ministerstva zahraničných vecí ČSFR č. 209/1992 Zb.). Požiadavky na riadne zdôvodnenie rozsudku súdu stanovuje ustanovenie § 220 ods. 2 Civilného sporového poriadku. V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje na zjednocujúce stanovisko prijaté na rokovaní občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu, ktoré sa uskutočnilo 3. decembra 2015, bolo, právna veta ktorého znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b) Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku.“ Uvedené stanovisko, ktoré bolo publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 2/2016, možno aplikovať aj na odvolacie konanie. Odvolací súd po preskúmaní rozsudku súdu prvej inštancie dospel k záveru, že rozhodnutie obsahuje skutkové zistenia, súdom prvej inštancie aplikované právne normy a právne závery, pre ktoré nemožno konštatovať nepreskúmateľnosť napadnutého rozsudku a tým vadu konania majúcu za následok odňatie práva na spravodlivý proces.

9.7. Odvolací súd nezistil namietané vady konania, pre ktoré by bolo potrebné napadnutý rozsudok zrušiť, preto pristúpil k meritórnemu prejednaniu veci.

10.1. Z obsahu spisu vyplýva, že navrhovateľ bol rozsudkom Okresného súdu Nové Zámky zo dňa 23. apríla 2015 č.k. 14Ps/6/2014-34 v spojení s opravným uznesením zo dňa 22. októbra 2015 č.k. 14Ps/6/2014-83, obmedzený v spôsobilosti na právne úkony tak, že nie je spôsobilý nakladať s akýmkoľvek vlastným majetkom akýmkoľvek spôsobom, t.j. scudziť ho, zameniť alebo zaťažiť, nie je spôsobilý uzatvárať zmluvy o pôžičke ani zmluvy o úvere, ani nakladať s finančnými prostriedkami prevyšujúcimi pri jednorazovom úkone sumu 5 eur a mesačne 40 eur. Zároveň bola navrhovateľovi ustanovená opatrovníčka A. Rozsudok nadobudol právoplatnosť dňa 18.05.2015.

10.2. Navrhovateľ podal návrh na začatie konania o navrátenie jeho spôsobilosti na právne úkony. Súd prvej inštancie návrhu čiastočne vyhovel a zmenil rozsudok Okresného súdu Nové Zámky č.k. 14Ps/6/2014-34 zo dňa 23.04.2015 v spojitosti s opravným uznesením Okresného súdu Nové Zámky č.k. 14Ps/6/2014-83 zo dňa 22.10.2015 a obmedzil navrhovateľa v spôsobilosti na právne úkony tak, že nie je spôsobilý nakladať s nehnuteľným majetkom a nie je spôsobilý nakladať s finančnými prostriedkami prevyšujúcimi 1.000 eur mesačne. Ustanovil mu opatrovníčku A. S., s tým, že je oprávnená a povinná zastupovať opatrovanca v rozsahu jeho obmedzenia spôsobilosti na právne úkony a je povinná raz ročne ku dňu 31.12. predložiť súdu vyúčtovanie o správe majetku opatrovanca. Rozhodol, že trovy dokazovania platí štát. Vyslovil, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

10.3. Na odvolanie navrhovateľa bol rozsudok súdu prvej inštancie predmetom skúmania odvolacím súdom.

11. Podľa § 233 ods. 2 CMP, návrh na začatie konania môže podať aj ten, o koho spôsobilosti sa má konať.

12. Podľa § 249 ods. 1 CMP, ak sú dôvody na zmenu obmedzenia spôsobilosti na právne úkony alebo na navrátenie spôsobilosti na právne úkony, súd rozsudkom skôr vydaný rozsudok zmení alebo zruší.

13.1. Odvolací súd poukazuje na svoje ostatné rozhodnutie, v ktorom uviedol, že pri rozhodovaní o spôsobilosti fyzickej osoby na právne úkony je vždy potrebné brať do úvahy základné práva a slobody, založené na spôsobilosti každého mať práva, na nedotknuteľnosti osoby a jej súkromia, na nedotknuteľnosti osobnej slobody a na zachovaní ľudskej dôstojnosti. Rozhodnutím súdu o obmedzení spôsobilosti na právne úkony sú tieto práva ohrozené, preto pri rozhodovaní o navrátení spôsobilosti na právne úkony je potrebné skúmať nielen zmenu či odpadnutie dôvodov, ktoré viedli k obmedzeniu spôsobilosti právne úkony, ale aj to, či určené obmedzenie spôsobilosti na právne úkony neprímerane nezasahuje do základných práv a slobôd fyzickej osoby.

13.2. Hoci základným predpokladom pre obmedzenie spôsobilosti na právne úkony je duševná porucha, ktorá nie je prechodná, samotná existencia duševnej poruchy nie je bez ďalšieho dôvodom pre obmedzenie spôsobilosti na právne úkony, ani dôvodom zotrvanie určeného obmedzenia v konaní o navrátení spôsobilosti na právne úkony osobe, ktorej spôsobilosť je obmedzená. Vždy potrebné je vždy skúmať, aký má táto choroba vplyv na spoločenský a rodinný život, zdravie a majetkové záujmy osoby, o obmedzenie spôsobilosti na právne úkony ktorej ide.

13.3. V medziach ústavného významu práv človeka ústavný súd predovšetkým predostiera, že ich zbavením/obmedzením sa ex constitutione primárne sleduje záujem samotného (dotknutého) človeka a až následne záujem verejný či tretích osôb. Bohužiaľ minulé, ale i terajšia prax všeobecných súdov svedčí skôr o preferovaní verejného záujmu a záujmu tretích osôb na úkor záujmu dotknutej osoby. (Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky I. ÚS 313/2012-52 zo dňa 28. novembra 2012).

14. Odvolací súd posudzujúc napadnutý rozsudok z hľadiska súdom prvej inštancie zisteného skutočného stavu a citovaných zákonných ustanovení dospel k záveru, že súd prvej inštancie vykonal vo veci v dostatočnom rozsahu dokazovanie potrebné pre zistenie rozhodujúcich skutočností, po vykonanom dokazovaní správne vyhodnotil zistený skutočný stav a vyvodil z neho správny právny záver. Súd prvej inštancie v danej veci vykonal rozsiahle dokazovanie opakovaným výsluchom navrhovateľa, výsluchom opatrovníčky a viacerých svedkov, požiadal znalca o dopracovanie znaleckého posudku a vykonal dokazovanie doplnkom č. 1 ku znaleckému posudku a výsluchom znalca. Na základe vykonaného dokazovania dospel k záveru, že je v najlepšom záujme navrhovateľa a na jeho ochranu ponechať obmedzenie v spôsobilosti na právne úkony v rozsahu nakladania s nehnuteľným majetkom a nakladania s finančnými prostriedkami prevyšujúcimi sumu 1.000 eur mesačne. Odvolací súd zhodne so súdom prvej inštancie dospel k záveru, že duševná porucha navrhovateľa obmedzuje vo vykonávaní právnych úkonov, preto sa s rozsahom obmedzenia súdom prvej inštancie stotožnil. Súd prvej inštancie ustanovil navrhovateľovi v rozsahu jeho obmedzenia opatrovníčku, pričom sa dostatočne vysporiadal s námietkami navrhovateľa voči osobe opatrovníčky. Správne boli aj výroky o trovách dokazovania podľa § 251 ods. 1 CMP, podľa ktorého trovy dôkazov platí štát, a o trovách konania podľa § 52 CMP, keďže vo veci ide o konanie podľa Civilného mimosporového poriadku, ktorý stanovuje, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, pokiaľ tento zákon neustanovuje inak, pričom žiadne ustanovenie upravujúce nárok na náhradu trov konania podľa CMP na danú vec nedopadá. Zároveň odvolací súd konštatuje, že súd prvej inštancie napadnutý rozsudok dostatočnej miere po právnej aj skutkovej stránke odôvodnil, keď uviedol svoje úvahy, ktorými sa pri rozhodovaní riadil a danú vec správne právne posúdil. Odvolací súd sa týmto odôvodnením v plnom rozsahu stotožnil a preto na správnosť dôvodov rozsudku v napadnutej časti ďalej iba poukazuje (§ 387 ods. 2 CSP).

15.1. Odvolací súd sa podľa § 387 ods. 3 CSP zaoberal podstatnými námietkami navrhovateľa uvedenými v odvolaní. Navrhovateľ v odvolaní namietal vady konania spočívajúce v nesprávnom procesnom postupe, ktorý znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces a inú vadu konania, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, s ktorými sa odvolací súd vysporiadal v bode 9.

15.2. Ďalej v podstate namietal vyhodnotenie dôkazov súdom prvej inštancie, s ktorým sa nestotožnil. Odvolací súd námietky navrhovateľa voči hodnoteniu vykonaného dokazovania nepovažoval za dôvodné. Nespochybnuje tvrdenie navrhovateľa, že pre obmedzenie spôsobilosti na právne úkony podľa § 10 ods. 2 Občianskeho zákonníka nepostačuje skutočnosť, že osoba trpí duševnou poruchou,

nakoľko táto jej nemusí brániť vo vykonávaní právnych úkonov. V danej veci však z vykonaného dokazovania (doplnok ku znaleckému posudku a výsluch znalca) vyplýva, že navrhovateľ, ktorý trpí duševnou poruchou (mentálnou retardáciou ľahkého stupňa s poruchou osobnosti) a má obmedzené schopnosti abstrakcie nakladania s financiami vysokej hodnoty (rádovo od 1.000 eur vyššie), ktoré sú práve touto poruchou limitované. Pokiaľ znalec aj odporučil prinavrátanie spôsobilosti na právne úkony navrhovateľovi, bolo len z hľadiska psychiatrického, pričom dôvodil, že aktuálne nevyplýva prítomnosť takej evidentnej psychopatológie s dopadom na správanie a konanie navrhovateľa, ktoré by boli podkladom k odporúčeniu pokračovať v režime obmedzenia spôsobilosti na právne úkony. Vo svojej výpovedi však znalec jednoznačne uviedol, že navrhovateľ naďalej nevie rozoznať peniaze vyššej hodnoty bez nejakej porady a uvedenia jasného príkladu, jeho schopnosti nakladať z peniazmi sú limitované v dôsledku prítomnosti retardácie ľahkého stupňa, čo sa prejavuje napríklad tým, že pri jeho výpovedi sa objavil rozdiel medzi čiastkami 8.000 a 3.000 eur. To, že súd prvej inštancie vyhodnotil vykonané dokazovanie tak, že obmedzenie spôsobilosti na právne úkony ponechal, zmenil len jeho rozsah, berúc do úvahy aj ostatné vykonané dôkazy najmä opakovaný výsluch navrhovateľa, bolo odrazom hodnotenia dôkazov v súlade s ustanovením § 191 CSP.

15.3. Nakoniec sa odvolací súd zaoberal námietkou navrhovateľa voči osobe opatrovníčky, s ktorou sa nestotožnil. Podľa názoru odvolacieho súdu sa súd prvej inštancie dostatočne vysporiadal s požiadavkami na ustanovenú opatrovníčku, keď uviedol, že nemal preukázané žiadne pochybenia v opatrovníctve, opatrovníčka zasielala súdu správy o majetku, založila opatrovancovi aj účet, na zasielanie mzdy a dospel k záveru, že vzťah medzi opatrovníčkou a opatrovancom nie je narušený v takom rozsahu, aby opatrovníčka nemohla vykonávať svoju funkciu opatrovníka naďalej. Hoci navrhovateľ opatrovníčku odmietal dôvodiť napríklad tým, že mu nechce vrátiť jeho práva, ktoré mu zobrala, jeho argumentácia v tomto smere na nejavila ako racionálna. Opatrovníčka mu totiž nič nevzala, osobitne nie jeho práva, spôsobilosť bola navrhovateľovi obmedzená rozhodnutím súdu. Navyše opatrovníčka nemôže ani nakladať s jeho zárobkom, ani mu brániť vziať si osobné veci, či brániť sa oženiť. A ak to navrhovateľ tvrdí, aj to svedčí o tom, že obmedzenie spôsobilosti na právne úkony u neho má svoje opodstatnenie. Keďže súd prvej inštancie nepovažoval za dôvodný návrh navrhovateľa na zmenu opatrovníčky, ďalej už neskúmal, či by priateľka navrhovateľa Lívia Zámolová bola vhodnejšou osobou na funkciu opatrovníčky. Navyše navrhovateľ, zastúpený advokátom, ani nepredložil súdu prvej inštancie súhlas Lívie Zámolovej s ustanovením za opatrovníčku, čo treba považovať za základný predpoklad naplnenia inštitútu opatrovníctva a jeho riadny a zodpovedný výkon.

15.4. Pokiaľ navrhovateľ v odolaní uvádzal rozhodnutia Ústavného súdu ČR sp.zn. I. ÚS 557/09 a Najvyššieho súdu ČR sp.zn. 22 Cdo 1561/2010, a nález Ústavného súdu Českej republiky sp.zn. III. ÚS 3333/11, odvolací súd poukazuje na Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 24. januára 2018 sp.zn. 6 Cdo 29/2017, ktoré bolo zverejnené v Zbierke stanovísk a rozhodnutí Najvyššieho súdu Slovenskej republiky 8/2018 pod číslom 71, z ktorého vyplýva, že „Za ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu treba považovať predovšetkým rozhodnutia a stanoviská publikované v Zbierke stanovísk a rozhodnutí najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky, vydávanej Najvyšším súdom Slovenskej republiky od 1. 1. 1993 s pôvodným názvom Zbierka rozhodnutí a stanovísk súdov Slovenskej republiky (pokiaľ neboli v neskoršom období judikatórne prekonané), ako i rozhodnutia najvyššieho súdu, v ktorých bol opakovane potvrdený určitý právny názor, alebo výnimočne aj jednotlivé rozhodnutie, pokiaľ neskôr vydané rozhodnutia najvyššieho súdu názory obsiahnuté v tomto rozhodnutí nespochybnili, prípadne ich akceptovali a vecne na ne nadviazali. Vzhľadom na účel právnej úpravy dovolania, ktorým je v prípade dovolacieho dôvodu spočívajúceho v nesprávnom právnom posúdení veci predovšetkým riešenie doteraz neriešených otázok zásadného právneho významu, treba do ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu zahrnúť aj rozhodnutia publikované v Zbierke súdnych rozhodnutí a stanovísk vydávanej Najvyšším súdom ČSFR, Najvyšším súdom ČR a Najvyšším súdom SR v dobe do 31. 12. 1992, ako aj rozhodnutia uverejnené v Zborníkoch stanovísk, správ o rozhodovaní súdov a súdnych rozhodnutí Najvyšších súdov ČSSR, ČSR a SSR vydaných SEVT Praha v rokoch 1974 (č. I, 1965 - 1967), 1980 (č. II, 1964 - 1969) a 1986 (č. IV, 1970 - 1983), pokiaľ sú stále použiteľné (najmä z hľadiska ich súladu s hodnotami demokratického právneho štátu) a neboli prekonané neskoršou judikatúrou. Napokon vzhľadom na čl. 2 ods. 2 C. s. p. je potrebné za ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu považovať aj rozhodovaciu prax ďalších najvyšších súdnych autorít, a to Ústavného súdu Slovenskej republiky, Európskeho súdu pre ľudské práva a Súdneho dvora Európskej únie.“ Z uvedeného vyplýva, že rozhodnutia súdov Českej republiky, na ktoré poukázal odvolateľ nepredstavujú „ustálenú rozhodovaciu prax najvyšších súdnych autorít“, a pokiaľ súd prvej inštancie nerozhodol v súlade s nimi, neporušil tým princíp právnej istoty zakotvený v článku 2 ods. 2 CSP.

16. Z uvedených dôvodov odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny, podľa § 387 ods. 1 CSP, potvrdil.

17. Podľa § 57 CMP o nároku na náhradu trov, ak nejde o trovy konania štátu, rozhoduje súd len na návrh. Z uvedeného dôvodu odvolací súd rozhodol o trovách odvolacieho konania podľa § 52 CMP v spojení s § 396 ods. 1 CSP tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na ich náhradu. Vo veci ide o konanie podľa Civilného mimosporového poriadku, ktorý stanovuje, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, pokiaľ tento zákon neustanovuje inak, pričom žiadne ustanovenie upravujúce nárok na náhradu trov konania podľa CMP na danú vec nedopadá.

Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Nitre v pomere hlasov 3:0.

#### **Poučenie:**

Proti tomuto rozsudku nie je prípustné odvolanie.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP), v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP). Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), to neplatí, ak je a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).